

COVID-19 και προσβολή του Νευρικού Συστήματος

Δύο σημαντικά άρθρα ανασκόπησης με θέμα την προσβολή του νευρικού συστήματος από τον ιό SARS-CoV-2 και τις νευρολογικές εκδηλώσεις της νόσου COVID-19 δημοσιεύτηκαν πρόσφατα στη διεθνή βιβλιογραφία (Zubair και συν., Needham και συν.). Τα άρθρα αυτά σχολιάζουν οι Ιατροί της **Β' Νευρολογικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών: Λίνα Παλαιοδήμου** (Νευρολόγος), **Γεώργιος Τσιβγούλης** (Καθηγητής Νευρολογίας), **Κωνσταντίνος Βουμβουράκης** (Καθηγητής Νευρολογίας).

Οι Zubair και συν. παρουσιάζουν στο περιοδικό JAMA Neurology σχετική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, με σκοπό την περιγραφή των πιθανών στόχων και μηχανισμών προσβολής του νευρικού συστήματος από τον ιό SARS-CoV-2. Συνοπτικά, προσδιορίζονται 4 πιθανές οδοί προσβολής του νευρικού συστήματος: διασπορά του ιού μέσω των νευρικών συνάψεων με ανάδρομη πορεία από τα περιφερικά νεύρα έως τους κεντρικότερους σχηματισμούς, διασπορά μέσω του ηθμοειδούς πετάλου και της οσφρηκτικής οδού, προσβολή του ενδοθηλίου των εγκεφαλικών αγγείων και αύξηση της διαπερατότητας του αιματο-εγκεφαλικού φραγμού και τέλος μετανάστευση προσβεβλημένων λευκοκυττάρων από τον ιό SARS-CoV-2 εντός του κεντρικού νευρικού συστήματος μέσω του αιματο-εγκεφαλικού φραγμού. Κοινός στόχος στις παραπάνω οδούς προσβολής αποτελεί ο υποδοχέας της αγγειοτενσίνης 2 (ACE2), ο οποίος εκφράζεται και σε δομές του νευρικού συστήματος, όπως στους νευρώνες, τη μικρογλοία, τα αστροκύτταρα και τα ολιγοδενδροκύτταρα.

Οι Needham και συν. παρουσιάζουν στο περιοδικό Neurocritical Care σχετική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας η οποία τονίζει ότι η προσβολή του νευρικού συστήματος από τη νόσο COVID-19 αναγνωρίζεται σε πολλές πρόσφατες πρωτότυπες δημοσιεύσεις. Μεταξύ των νευρολογικών εκδηλώσεων συγκαταλέγονται ως πιο συχνές η κεφαλαλγία, η ζάλη, η ανοσμία και η αγευσία. Περισσότερο σοβαρές νευρολογικές επιπλοκές από τη νόσο COVID-19 αποτελούν η διαταραχή του επιπέδου συνείδησης, η οξεία νεκρωτική αιμορραγική εγκεφαλίτιδα, οι επιληπτικές κρίσεις και τα αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια. Επίσης, έχει παρατηρηθεί ότι ασθενείς με COVID-19 που αποσωληνώνονται μετά από κώμα και μηχανική αναπνευστική υποστήριξη παρουσιάζουν δυσχέρεια στην επάνοδο του επιπέδου συνείδησης, η οποία δύναται να διαρκέσει λίγες ημέρες έως και μερικές εβδομάδες. Επιπλέον, δύναται να προσβληθεί και το περιφερικό νευρικό σύστημα με εμφάνιση οξείας φλεγμονώδους απομυελινωτικής πολυριζονευροπάθειας (σύνδρομο Guillain-Barre) με αποτέλεσμα σημαντικές κινητικές και αισθητικές διαταραχές, σε έδαφος παρά-λοιμώδους προσβολής από τον ιό SARS-CoV-2.

Σε κάθε περίπτωση, οι θεράποντες ιατροί θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι για την εμφάνιση νευρολογικών επιπλοκών σε ασθενείς με νόσο COVID-19 τόσο κατά τη διάρκεια της πανδημίας όσο και αργότερα, με σκοπό την κατανόηση της φυσικής ιστορίας της λοίμωξης από τον ιό SARS-CoV-2 και της επίδρασής της στο κεντρικό και περιφερικό νευρικό σύστημα.